

Dr. Kolláth György

Visszhang nélkül maradt az igazságügy-miniszter minapi bejelentése az új alkotmány normaszövegének elkészültéről. Ez részben a PR-ra hangszerelt, tematizált közbeszéd iránti közönyből, részben a bejelentés tartalmi és taktikai gyengeségéből adódott. Vajmi keveset lehetett megtudni: az új „normaszöveg több fontos változást tartalmaz, megszüntetnék a kétharmados törvényeket, jelentősen bővülne az alapjogi rész, s változna a

szabályozás a köztársasági elnöki illetve a kormányfői intézménynél”. Olvashattuk még: bekerültek a tervezetbe a közpénzekre és a közigazgatásra vonatkozó rendelkezések, így „szakmailag bátran vállalható anyag készült”. Egy szó nem hangzott el viszont az új megoldások irányáról és karakteréről, továbbá arról, hogy hol és hogyan lehet a „konszolidált” anyagot megismerni, elemezni, vitatni, továbbgondolásra ajánlani. Csak a pártok akaratáról, mint kockázati tényezőről hangzott el szkeptikus utalás. Akart is szólni a miniszter, meg tartott is tőle.

Szó nélkül elmehetnénk a történetek (?) mellett. Két okból nem tenném ezt. Egyrészt, mert mégis csak az ország eszázadi alaptörvényének kísérletéről, pontosabban kísérleti léggömbjéről beszélhetünk. A dolog akkor is aktuális és fontos, ha a hozzáállás és a prezentáció belterjes és felszínes. Másrészt, mert az ügymenet és a híradás szemlélteti mindazt az ambivalenciát, amivel ma törvények sora készül. Ahogyan, sokszor csukott ajtók mögött, modernizációs erő és igény nélkül, alibiből kínlódnak jobb sorsra érdemes ügyeken.

A XXI. század Magyarországáé közjogi tekintetben sincs kitalálva. A rendszerváltozás - zömmel az intézmények kialakítására, s egyes alapjogi törvények megalkotására vonatkozó - reform-szelleme kihunytt, hajtóerői kimerültek, más nem lépett helyükbe. Még a 15-17 évvel ezelőtti „alkotmányerejű” döntések mérlegre tétele is elmaradt. Az időközi változtatások kényszeredettek, ötletszerűek, aktuál-politikai ízűek lettek. Az EU-csatlakozás jogi megkottázása versenyképességünk csökkenését, helyben-járásunkat példázza. Kritikán alulira sikerült e tárgyban az alkotmány-módosítás. Illúzió azt hinni, hogy az EU, netán annak készülő alkotmánya - a piaci-pénzügyi-versenyviszonyok mellett - majd csak rendbe teszi honi közjogi gondjainkat is. Nem fogja. Közjogi patt-helyzet van, nagyobb számban gyűlnek a gondok, mint születnek valódi, időtálló megoldások.

Bármelyik részét kaparjuk meg, alkotmányunk szarvashibái kiütköznek (az egykamarás parlament működésének elemi problémáitól, az államfő-választás rendjén át, az alapjogok kongó ürességén folytatva a közigazgatás képeinek szemléletes, 50 évnyi lemaradásáig). Múlt, jelen és jövő idő egyaránt az alaptörvény fogyatékoságaira figyelmeztet. Múlt: csak az került történelmi hevületből vagy import-ötlet nyomán az alkotmányba, amiről 89-90-ben sikerült megegyezni. Jelen: ember meg nem találná az alkotmányban a hatalommegosztás összefüggő rendjét. A polgárnak sok mindenhez joga van, amihez érdemben nincs köze. Jövő: fejtse ki valaki, hol van az alaptörvényben az EU négy alapelve, avagy a jogállamiság norma-, és a jogalkotás garancia-rendje!? Az Alkotmánybíróság a minap mutatta meg, hogy a törvényt be sem várva, „értelmezéssel” fölé kerekedett a Legfelsőbb Bíróságnak egy olyan büntető jogegységi határozat ürügyén, melynél nem volt igaza. Közjogi közállapotaink szétmállóban vannak, holott az intézmények hajaznak az európai demokráciák modelljeire, csakhogy azok hatékony és kiegyensúlyozott (együtt)működésének itthon kevés nyoma van.

Alkotmányunk olyan, mint egy Szokol-rádió. Ódivatú, nehézkes, kívülről kell táplálni, csak egy hullámhosszon él, hangja hamiskásan múltbavesző, minősége az MP3 korában nevetségesen anakronisztikus. Kifutott a garanciális időből,

Cím
Alibi alkotmányozás
Dátum
2005.12.12.

Dr. Kolláth György

---

voltaképpen nem meghibásodott: egyszerűen ilyen. Ezt akarja az igazságügyi kormányzat szöveg-konzolidációval új életre kelteni?! Arcfelvarró műtét készül, de úgy, hogy az operatőrnek ne fájjon?!

A miniszteri bejelentés szerint megint csak ötletelve, csipegetve alkotmányoznának. A parlamenti kétharmad kényszere akkor váltható ki, ha visszaköltözik a Házba az együttműködés szelleme. És ha a politikai kultúra megkerülhetlenné teszi: egyelten, négy évre választott csapat sem fog önös érdekből évtizedekre szóló közügyet (pl. a választási rendszert) tönkre tenni. Az alapjogi részt nem bővíteni, hanem „hitelesíteni” kellene: az emberi jogoknál élő különbséget téve a szabadságjogok, s a humanitárius jogok közé. Hát a kollektív jogokkal mi lesz? Az önkormányzati alapjogok esetleg még szűkíthetők is volnának. Az államfői és a kormányfői norma-rendezés kulcsín-értékű (Őnök kérték?). A közpénzügyi alkotmányosságot rég meg kellett volna csinálni. A közigazgatás modernizációja pedig csak az államszervezeti-államháztartási reform révén volna helyénvaló, amiről most nem beszélnek. Semmit nem hallani a nagy-politika rákfénjének, a jogalkotásnak az alkotmányos elrendezéséről, s a normaalkotó állam felelősségének kimondásáról. Minden csip-csup ügyre törvényt kérnek, de helyt semmiért sem állnak állami és párt-vezéreink.

Nem érdemes tovább szemelvényezni: így kár a benzinért. Szóbeli bravúroktól, ködszurkáló bejelentésektől immár semmi sem lesz jobb, sem hihetőbb. Csüggesztő, hogy a gőz nagyobbik része a kültre megy, alig jut belőle a kerekre.

A Hamletben hangzik el: levegőt eszem, ígérettel töltve. Etetnek, jó étvágyat!